

อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์

อำเภอรัตนภูมิเป็น 1 ใน 16 อำเภอของจังหวัดสงขลา มีประวัติความเป็นมายาวนานจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีการค้นพบโบราณวัตถุสมัยก่อนประวัติศาสตร์ สมัยหินใหม่ฝังอยู่ในถ้ำและเพิงหิน ทางทิศเหนือของเขารักเกียรติ ตำบลกำแพงเพชร พบภาชนะดินเผาหลายเชือกทาบ ภาชนะดินเผาแบบหม้อสามขา ขวานหินขัด โครงกระดูกมนุษย์และสัตว์ (หน่วยศิลปากรที่ 9 สงขลา 2521 : 13) จากหลักฐานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของมนุษย์โบราณสมัยก่อนประวัติศาสตร์ อาศัยอยู่ในบริเวณถ้ำหินปูนของภูเขาในเขตอำเภอรัตนภูมิตลอดไปจนถึงจังหวัดพัทลุงมายาวนานประมาณ 6,000 ปีมาแล้ว และต่อมาในสมัยประวัติศาสตร์มีการค้นพบโบราณวัตถุแผ่นจารึกอักษรขอมจากถ้ำเขาจิงโหลน ตำบลคูหาใต้ และเขาพระ ตำบลเขาพระ เป็นโบราณวัตถุในสมัยพุทธศตวรรษที่ 24-25 (ตรงกับสมัยกรุงธนบุรี) จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าภูเขาในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของมนุษย์โบราณสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งคนรัตนภูมิได้ให้ความสำคัญกับภูเขาเป็นอย่างมาก จึงผูกค้ำกลอนโบราณจากตำนานภูเขาของอำเภอรัตนภูมิตามคำบอกเล่าของ ร.ต.อ.เชื่อง สมถวิล ประธานกลุ่มอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอำเภอรัตนภูมิ ความว่า “ท่านท้าวจิงโหลนผู้รุ่งฟ้า มีเมียงามเลิศเจดเจลา ชื่อกานดาตาเพราะเขาคูหา มีบุตรสามองค์ทรงลักษณะ ชื่อว่าเขาจุ่มปะเป็นพี่ชาย ถัดมาแต่นั้นสาวหน้างาม ชื่อว่าเขาตกล้ำงามเจดเจลา มีบุตรสุดท้องเป็นน้องชาย ใจร้ายให้ชื่อเขารังเกียจ เบียดเสียดพี่น้องให้ต้องแค้น ถีบพี่พังลงในกงคา ฐูไปถึงบิดาเขาโกรธแน่น ท้าวจิงโหลนขับไล่ไม่ให้อยู่ ไปเป็นคู่แต่สวนควนหัวแหวน ฝ่ายควนฐูรู้เรื่องให้เคืองแค้น ว่าเจ้าควนหัวแหวนมีผิวใหม่ จะได้หรือไม่ได้ก็ตามใจ ต้องไปบอกควนหินเหล็กไฟเสียให้รู้”

ลักษณะทางธรณีวิทยา

ลักษณะทางธรณีวิทยาของอำเภอรัตนภูมิ มีพื้นที่เป็นภูเขาและพื้นราบ พื้นที่ภูเขาในอำเภอรัตนภูมิเป็นภูเขาในยุคคึกค้ำบรรพ์ ดังนี้

- บริเวณบ้านควนสะอาด ตำบลเขาพระ เป็นพื้นที่หินดินดานในยุคซีลูเรียน ดิวเนียน เมื่อประมาณ 440-270 ล้านปีมาแล้ว
- บริเวณบ้านสี่สอนและบ้านนาถึก ตำบลเขาพระ และบริเวณบ้านห้วยโอนและบ้านเขารักเกียรติ ตำบลกำแพงเพชร เป็นพื้นที่ภูเขาหินควอร์ตไซต์ในยุคคาร์บอนิเฟอรัส เมื่อประมาณ 350-270 ล้านปีมาแล้ว
- บริเวณบ้านจิงโหลน ตำบลคูหาใต้ ถึงบ้านท่าชะมวง ตำบลท่าชะมวง ตลอดถึงบ้านเขารักเกียรติ ตำบลกำแพงเพชร เป็นพื้นที่ภูเขาหินปูนในยุคเพอร์เมียน เมื่อประมาณ 270 ล้านปีมาแล้ว
- บริเวณบ้านเขาพระและบ้านบนควน ตำบลเขาพระ เป็นพื้นที่ภูเขาหินอัคนีในยุคไทรแอสซิก-จูแรสซิก เมื่อประมาณ 225-180 ล้านปีมาแล้ว

- บริเวณพื้นที่ราบของอำเภอรัตนภูมิ เป็นที่ตะกอนพักน้ำในยุคควอเทอร์นารี เมื่อประมาณ 2 ล้านปี-10,000 ปีมาแล้ว

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และลักษณะทางธรณีวิทยาของอำเภอรัตนภูมิ จะเห็นได้ว่าพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะทางธรณีวิทยาในยุคดึกดำบรรพ์ ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้เป็นสมบัติของประเทศและมนุษยชาติ เพราะไม่แน่ว่าหากมีการสำรวจทางธรณีวิทยาอย่างจริงจัง อาจค้นพบซากดึกดำบรรพ์ที่เปลี่ยนประวัติศาสตร์วิวัฒนาการของมนุษย์เช่นที่มีการค้นพบคุณยายลูซี่ที่แอฟริกาที่อาจเป็นไปได้ ซึ่งจากการค้นพบดังกล่าวทำให้ทฤษฎีวิวัฒนาการของมนุษย์ชัดเจนขึ้น ทำให้เราได้รับรู้ความมนุษย์ทั้งผองล้วนเป็นพี่น้องกัน ดังนั้น การอนุรักษ์พื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นภูเขาในอำเภอรัตนภูมิคือการรักษาประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ

ที่มาของข้อมูล : จากหนังสือ “วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดสงขลา” จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 : โรงพิมพ์คุรุสภา,2545.

ประมวลและเรียบเรียงโดยนางวรรณิ นวลแก้ว นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สนง.พระพุทธศาสนาจ.สงขลา